

טענת ברי בשבועת עד אחד

שבועות מ ע"א, "אמר רב נחמן ... מחייבו שבועה"

האם צריכים טענת ברי כדי לחייב שבועת עד אחד

ר"י מגאש שבועות מח ע"ב ד"ה מתני', עד "שבועה על כך"
רמב"ן שבועות מ ע"א ד"ה אבל טענת מלוה, עד "שלא בטענת ברי", "ורבם ... שרובו כללות"; תוס' ב"מ ג ע"א בד"ה מפני,
"וא"ת כופר ... הלוח לו"; טור חו"מ סי' עה [סע' כא-כב], סע' לג; [סי' פז סע' א]
רמב"ם הל' גזילה ד יג, ובראב"ד שם [ד יז, ובראב"ד שם]
תלמוד: פאס פלאט לפראב"ס חולק דף רבא פרי"א אגא - וצ"ל רמב"ם הל' שבועות פרק יא: ה

כביאור הדברים

מדוע צריכים טענת ברי בשבועת מוד"ב ובמקומות אחרים

רמב"ן גיטין נא ע"א בד"ה כללא, "ואינו מתחייב ... מדין מגו"
רמב"ם הל' טוען ונטען א ז, ובמגיד משנה שם "דבר זה מוסכם ... בדוקא"

אפשרות אחרת בהבנת הענין

הצורך לתביעת בע"ד ביני ממונות

תביעת קטן – שמות כב: ו-ח; שבועות לח ע"ב, בסוף המשנה "אין נשבעין ... וקטן"; גמ' מב ע"א, "מאי טעמא ... קטן כלום";
ב"ק קו ע"ב, "כי יתן איש ... שוין כאחד"; תוס' כתובות יח ע"א ד"ה אלא, עד "שתבעו בקטנות"
תביעת איש אחר – ב"ק ע ע"א "ואמרי נהדרעי ... דידי את"; שאלתות דרב אחאי פרשת שופטים שאלתא קנ, עד "דההוא
ממונא", ע"פ שמות כד: יד (וצ"ל אגא)

כשבעל הדברים מתעלם מלתבוע -- ב"ק מו ע"ב, "א"ר שמואל ... זילי נכסיה"; השגות ר' אפרים על הרי"ף ב"ק כ ע"א באלפס, סי' ב

כטעם הדבר –

בענין המצוה על הבי"ד לשפוט (דקט) – השגת הרמב"ן לספר המצות סוף שורש יד, "והמתקרב על הדעת" עד הסוף; רמב"ן דברים
טז יח, עד "מקום המשפט"; [רמב"ן שמות יח: כב, עד "לגשת אליך"]; ותלמוד דנפסוח פראב"ס ספר המצוות עשין קעו, עד
"איש ואיש"

מוחקות כגורם הלוחץ כנגד התעסקות בי"ד בחקר ענין – תוס' שבועות מא ע"א ד"ה מאן, עד "מספק דהמע"ה"; שטמ"ק ב"ק ח ע"ב
בד"ה מכאן, "ונראה לדקדק ... ממונא מוקמינן"

מעמד טענת שמא כטענה

רמב"ם הל' שכירות ב: ז, ובראב"ד שם

תביעת ממון מספק – עי' ש"ך חו"מ עב: קמג

מה נחשבת לטענת ברי

טענת ברי על פי אחרים

ב"ב קלה ע"א, "זה אחי ... בידך דמי" (קלה ע"ב)

שבועות מב ע"א, "דתניא רבי אליעזר ... אבידה פטור"; ושם ע"ב "אלא בדרכה ... משיב אבידה הוא";

הצרה: מה שנוצח לצנינו הוא פרט יחסית צדדי פאותה סוליא, והוא תוכן טענת הפן, דבר פלא נתפרש פאמרא; תוק כדי הסבר
הסוליא פאל האור נקט שמדבר בטענת "כך אמר לי אבא", וצ"ל כן משיב הראב"ן במלחמות

מלחמות ה' גיטין כה ע"א באלפס ד"ה כתוב, עד "הצריכו לומר כן"; ר"ן שבועות כג ע"א באלפס, "אבל הראב"ד ז"ל ...
מעוז ומעוז"; קונטרס הראיית לרי"א, שבועות מב ע"ב ד"ה והנכון בעיני [יסודי]

[דלם פרחבה ובלוי: כריתות יא ע"ב המשנה, ובגמ' שם עד "מהימן שמע מינה" (יב ע"א)]

הטוען ברי כשיש להסתפק ביכולת בעל הדין לדייק בדבר

א. טענת בעל הבית הטרוד בפועליו – שבועות מה ע"א "ואלו נשבעין ... דעתו של בעה"ב"; תוס' שם ד"ה וניתב; ריטב"א שם
ד"ה טרוד ב. טענת מי שאינו בקי בטיב משא ומתן - שו"ת הרשב"א המיוחסות לרמב"ן סימן טו, עד "על טענת שמא"

מקורות נוספים

[דברי הטור בענין שבועת עד אחד בטענת קטן - טור חו"מ סי' צו סע' י']

---

1 קונטרס הראיית לריא"ז שבועות מב ע"ב

והנכון בעיני ... [פאין] שאמר אני ברור ע"פ אדם שהוא נאמן בעיניי, טענת בריא היא זו, כדאמרי' בפ' הכותב דקים ליה בגויה מילתא היא ... ובקדושי' פ' האומר גבי אשתו זינתה בעד א' אמרי' אי מהימן לך כבי תרי זיל אפקה, דאלמא כל מקום שדעתו סומכת על האדם, דבר ברור הוא אצלו, וטענת בריא תקרא בכה"ג ... א"כ כל מקום שיאמר אדם אני ברור בדבר זה ע"י אדם הנאמן בעיני ... טענת בריא היא זו. ועיין מה שכתבתי בפ"ק דקדושי' ... שאם היה עד א' מעיד בדבר, טענת בריא היא, דאין לך טענת בריא גדולה מעדות העד, ואף על פי שהתובע אי' יודע כלום.